

Річний Звіт 2012
Інститут Медіа Права

ЗМІСТ

1. Про Інститут Медіа Права
2. Наші Історії успіху 2012
3. Опис нашої діяльності та її головних напрямків
 - 3.1. Пропагандистська діяльність
 - 3.2. Доступ до публічної інформації
 - 3.3. Захист персональних даних
 - 3.4. Аудіовізуальні послуги ЗМІ та управління Інтернетом
 - 3.5. Цифрове телебачення в Україні
 - 3.6. Служба громадського мовлення
 - 3.7. Прозорість власності ЗМІ
 - 3.8. ЗМІ та вибори
 - 3.9. Правова підтримка Громадянського руху "Чесно"
 - 3.10. Участь у громадських експертних радах державних органів
 - 3.11. Юридична освіта журналістів та медіа-юристів
 - 3.12. Правова допомога журналістам
 - 3.13. Спеціалізовані публікації ІМП
 - 3.14. Кампанія «Київ без тютюнового диму»

1. Про Інститут Медіа Права

Громадянська суспільна організація "Інститут Медіа Права" (ІМП) це аналітичний центр якій об'єднує юристів і інших фахівців, що спеціалізуються на політичній підтримці засобів масового інформування. Наша місія - зробити свій внесок у розвиток суспільства активних громадян через неупереджені і професійні медіа експертизи, розробку та реалізацію високоякісного законодавства та освіти у галузі медіа, правового захисту журналістів і громадян, сприяння свободі слова та фундаментальним правам людини.

Ми прагнемо надати наші послуги суспільству на індивідуальній основі - починаючи із стадії планування до пост імplementованого впровадження з метою знаходження юристів ІМП серед членів громадських рад на посадах експертів п'яти державних повноважних органів, які чекають саме на таку допомогу від наших фахівців: Офісу Омбудсмана (Уповноваженого з прав людини), Державного Комітету Телебачення і Радіомовлення, Національної Ради Телебачення і Радіомовлення, Парламентського Комітету з Питань Свободи Слова та Інформації, а також Громадській Раді при Державній інспекції з питань захисту прав споживачів.

Серед ключових отримувачів наших послуг журналісти та інші представники ЗМІ які звертаються до ІМП з метою отримання юридичної консультації або для захисту в судах; медіа - юристи, студенти та журналісти які змагаються за право прийняти участь у цільових тренінгах ІМП, дистанційні навчальні курси з Медіа Права і Міжнародна Літня Школа; громадські коаліції, які потребують юридичного захисту та зменшення ризиків у ході політичних кампаній (наприклад «СТОП ЦЕНЗУРИ!»). Усі ці цільові групи очікують на інформаційні огляди Інституту, аналітичні статті, книги та інші інформаційні заходи, які були б доступні для громадськості на Інтернет сайті або сторінці у Фейсбуці та широко розповсюдженні в електронному та паперовому виглядах.

Ми також прагнемо відкрити нові напрямки нашої діяльності та застосовувати альтернативні інструменти і моделі роботи, в тому числі засоби дистанційного навчання і веб - трансляції наших заходів та гарячих ліній і поєднати їх з такими звичайними форматами як прес-конференції, телевізійні інтерв'ю та форуми.

Інститут Медіа Права висловлює подяку всім партнерам, які надають фінансову та організаційну підтримку нашої діяльності і розділяють нашу місію та цілі.

2. Історія наших успіхів у 2012 р.

У 2012 році діяльність Інституту Медійного Права, завдяки своєму послужному списку за останні 7 років та визнаним здатностям експертів і гнучкість у формах праці, продовжувала користуватися великим попитом з боку цільових груп. Цей попит також був обумовлений змінами у оточуючому суспільстві, які у свою чергу мав величезний вплив на нашу працю. Ці зміни перш за все знаменувалися виборчою компанією у Парламент (Верховну Раду) з вже традиційним підвищенням тиску на засоби масової інформації та свободу слова в цілому. Проведена законодавча реформа була спрямована на впровадження нових законів щодо інформування населення - закони « Про інформацію» та «Про доступ до публічної інформації»; а також розробку нового закону « Про телебачення й радіомовлення" та законодавства про суспільне мовлення. Серед найбільш радикальних регулюючих дій, впроваджених Урядом були прийняття закону про мову, про криміналізацію пропаганди гомосексуалізму і закону щодо Демографічного реєстру, направлено на поширення дозволу на збирання особистих даних. Також великий вплив мали перерозподіл телевізійного ринку й придушення його незалежних гравців. Рішення Конституційного Суду України про свободу інформації та недоторканності приватного життя, введення санкцій за порушення захисту персональних даних й спроб встановити кримінальну відповідальність за наклеп - такими були основні теми в ЗМІ протягом 2012 року.

Враховуючи все вищесказане, в минулому році діяльність ІМП будувалася навколо:

- пропагандистської діяльності;
- доступу до публічної інформації;
- захисту персональних даних;
- Аудіо візуальних послуг ЗМІ й лаштунків Інтернету;
- цифрового телебачення;
- суспільного мовлення;
- прозорості власності ЗМІ ;
- засобів масової інформації й парламентських виборів;
- юридичного супровіду громадського руху "Чесно";
- участі у громадських експертних радах державних органів;
- правової освіти журналістів і юристів у сфері ЗМІ;
- правової допомоги журналістам;
- постачання спеціалізованих видань;
- кампанії «Київ без тютюнового диму» .

Детальний опис нашої діяльності можна знайти в наступній частині звіту.

Загалом, ми раді поділитися нашими історіями успіху 2012. Серед наших досягнень:

- Законопроект про криміналізацію дифамації був відхилений завдяки поширеній агітаційній кампанії Інституту Медіа Права та інших НУО проти нього ;
- Створення Всеукраїнської Мережі захисників права на доступ до інформації. ІМП продовжує координувати її роботу. Таким чином забезпечена реалізація закону про доступ до публічної інформації, яка в поєднанні з моніторингом та практикою стратегічних судових процесів, захищає права громадянського суспільства до публічної інформації;
- Ефективний юридичний супровід Громадянського Руху "ЧЕСНО", який отримав визнання від незалежних аудиторів ;
- Розробка та впровадження законодавчих пропозицій, що містять загальні стандарти функціонування ЗМІ під час виборів;
- пакет рекомендацій для журналістів про недоторканність приватного життя та його захисту в ЗМІ, який був розроблений у співпраці з експертами Ради Європи;
- Забезпечення дотримання законодавства про ЗМІ за рахунок гарячої телефонної лінії і для журналістів
- Наданий експертний внесок у розробку нового закону про аудіовізуальні медіа послуги
- безпосередня участь у розробці законопроекту запровадження громадського мовлення в Україні і в його просуванні серед депутатів щодо досягнення його прийняття;
- системна експертна підтримка оцифрування телебачення в Україні шляхом моніторингу нормативно-правової бази та підготовки рекомендацій експертів, також захист інформаційних прав зацікавлених сторін й сприяння врегулювання конфліктів;

- Вагомий внесок у правотворчість і впровадження життя законів у сфері засобів масової інформації завдяки членству ІМП в широкому ряді цивільних експертних рад при українських державних органів;
- Зростаюча популярність публікацій МПП, літніх шкіл і дистанційних курсів, а також
- наглядна і ефективна реалізація кампанії «Київ без тютюнового диму»: від розробки законів і досягнення прийняття заборони куріння в кафе, барах і ресторанах, до скоординованого моніторингу і відповідних дій по впровадженню нового анти-тютюнового закону у життя.

3. Опис нашої діяльності та її головних напрямків

3.1 Пропагандистська підтримка

Головним чином, пропагандистські зусилля ІМП були спрямовані через існуючі неурядові організації і рухи, що мають на меті сприяння свободі слова та незалежності ЗМІ, а саме через ["Стоп Цензурі!"](#), яка бореться проти всіх форм цензури та має у своєму складі 570 журналістів, громадських активістів, та 135 організацій, а також у рамках кампанії ["Новий Громадянин"](#). Остання спрямована на посилення впливу громадян на суспільно-політичні процеси в Україні спільними зусиллями більш ніж 50 українських неурядових організацій (НУО).

У рамках кампанії «Новий Громадянин» ІМП займався вибором спільного представника в Установчі збори (Парламент - Верховну Раду). Інститут Медіа Права також поєднав зусилля з громадським рухом "ЧЕСНО" який використовує платформу громадської ініціативи "Новий Громадянин" для моніторингу цілісності парламентарів та інформування громадськості з цього питання.

Прагнучи захистити права журналістів, ІМП надав підтримку та пораду журналістам "Стоп Цензурі!" щодо протидії жорстокому поводженню представників влади з журналістами на церемонії відкриття 64-го Всесвітнього Газетного Конгресу, який відбувся 3 вересня у Києві. У результаті, журналісти звернулися до пана J.Mathew, Президента Всесвітньої асоціації видавців газет й новин (WAN - IFRA) з [відкритим листом](#), закликаючи до його втручання. У вересні 2012 року, ІМП разом з громадою взяв участь у [пошуках охоронця](#), який перешкоджав журналістам у виконанні їх професійної діяльності – події, які мали місце під час вищезгаданого конгресу.

Крім того, ІМП приєднався до руху "Стоп Цензурі!" у громадських протестах та апеляціях проти прийняття законопроекту щодо криміналізації дифамації, який привів би до ув'язнення журналістів у разі його затвердження. Примітно, що експерти ІМП вийшли з ініціативою про написання [відкритого листа](#) до спікера парламенту, Президента і глав парламентських фракцій у Верховній Раді, таких як Партії Регіонів, комуністів і Народної партії, закликаючи їх до стриманості в наданні підтримки вищезазначеному законопроекту. ІМП також приєднався до відповідних відкритих оголошень руху "Стоп цензурі!" щодо зазначеного законопроекту на початку жовтня 2012 р. У рамках боротьби проти цього «драконівського» закону фахівці Інституту Медіа Права у вересні 2012 року взяли участь у прес-конференції в агенції новин РІА "Новості", в громадських теледебатах на 5 -му і TVІ каналах, і в програмі радіо "Свобода" "Ваша Свобода" - метою було пояснення можливих наслідків у разі прийняття цього закону для свободи ЗМІ. Законопроект був скасований 2 жовтня 2012 року.

У 2012 році багато випадків жорстокого поводження з представниками ЗМІ залишилися без адекватного розслідування та покарання. Опираючись на факти 29 таких випадків, ІМП приєднався до [петиції](#) 11 медійних НУО до Президента України, Генерального прокурора та МВС з вимогою покарання винних у жорстокому поводженні з журналістами.

3.2 Доступ до публічної інформації

Прагнучи подальше підтримати розвиток сприятливої судової і юридичної практики у сфері доступу до публічної інформації, ІМП створила Всеукраїнську Мережу захисників права на доступ до інформації та продовжує координувати її роботу. З цією метою, ми залучили понад 60 медіа-експертів, практикуючих юристів, громадських активістів і організацій, що представляють 21 регіон України. Їх імена та контакти можна знайти на інтерактивній [Google карті](#), яку ми тримаємо з метою інформування громадян України щодо фахівців і організацій - захисників до яких вони можуть звернутися у випадку потреби.

Для досягнення ефективної внутрішньої взаємодії, ми створили Google

(merzha_infodostup@googlegroups.com) та Facebook (<https://www.facebook.com/groups/213482388756527/>)

) групи, які подалі поліпшили взаємодію шляхом поширення навчальних посібників, тематичних збірників та підтримку дискусій з найбільш актуальних питань.

Приєднання до Мережі також передбачає надання безкоштовних консультацій про доступ до інформації: до цієї мети, була створена гаряча телефонна лінія (044 383 20 44), канали електронного зв'язку (zahyst@medialaw.kiev.ua) та поштового листування.

Для успішного управління діяльністю Мережі фахівцями ІМП були розроблені "Положення про Мережу", "Положення про Фонд Захисту Права на Доступ до Інформації", необхідні шаблони додатків, процедури зв'язку і партнерські зобов'язання. Також Керівним Комітетом Фонду Захисту Права на Доступ до Інформації, який був створений Інститутом Медіа Права і який має у своєму складі 7 визначних медіа-експертів, були розглянуті і прийняті заяви про допомогу. Протягом 2012 року, десять судових справ були юридично підтримані Фондом Захисту за фінансової допомоги від Міжнародного Фонду Відродження.

Мережа залишається відкритою для нових членів з всієї України. Також ми продовжуємо приймати заяви про юридичну допомогу у судах. Зв'язатися з нами можливо за електронною адресою:

zahyst@medialaw.kiev.ua.

У травні 2012 року ми організували Форум захисників права на доступ до інформації, який зібрав більше 40 експертів у питаннях доступу до інформації, юристів у галузі ЗМІ, експертів та громадських активістів з Києва, Чернігова, Вінниці, Донецька, Івано-Франківська, Харкова, Одеси, Кіровограда, Луганська, Львова, Севастополя, Миколаєва. Вони поділилися досвідом з питань розширення професійних знань і намітили подальший розвиток спільної стратегії для ефективної підтримки вільного доступу до публічної інформації. З виступами експертів можна ознайомитися на нашій [веб сторінці](#). Цей захід був спільно профінансований з Internews Network, Inc та Міжнародним фондом Відродження.

Форум захисників права на доступ до інформації, Травень 2012

Як показує практика використання права на доступ до публічної інформації, зацікавлені представники громадськості досі мають справу з вузькими місцями завдяки звичайній практиці, коли державні органи влади утримують інформацію, якою вони розпоряджаються у нерозкритому стані.

З метою об'єднання зусиль найбільш активних запитувачів - журналістів та експертів медіа, ІМП організувала робочу нараду в листопаді 2012, під час якої учасники поділилися своїм практичним досвідом і визначили найбільш актуальні питання для громадянського суспільства, отже і відповідні дані, що мають буту наданими у разі звертання до державних органів влади. Крім того, були створені дорожні карти для стандартного супроводження і підтримки судових оскаржень у випадках відмови надати необхідну інформацію відповідним органам державної влади. Зустріч мала підтримку з боку Internews Network, Inc

Інститут Медійного Права також провів два круглих столи за темами, пов'язаними з доступом до публічної інформації. Перший, що відбувся 9 липня 2012, був спрямований на вирішення юридичних

питань доступу до публічної інформації. У ході цього заходу 30 досвідчених юристів зустрілися і поділилися своїми ідеями один з одним. Другий круглий стіл, який відбувся 25 липня того ж року, зібрав 34 експерта з різних країн СНД і дав їм можливість обмінятися своїм досвідом у відповідному законодавстві та юридичній практиці.

У той самий час, ІМП продовжував працювати над покращенням реалізації практики доступу до інформації та підзвітності адміністрації через надсилання більше ніж 10 запитів до державних органів влади про надання доступу до інформації громадської важливості, оскарження незаконних відмов у доступі до інформації та реєстрацію відповідних вимог у суді

Таким чином, ІМП подав 2 заяви до Європейського суду з прав людини: 1)у справі, що стосується відмови Парламенту (Верховної Ради) реагувати на запиті щодо доступу до публічної інформації, ІМП отримав повідомлення, що заява не була прийнята до розгляду; 2)у справі, що стосується відмови Конституційного суду України надати відповідь на запит про доступ до інформації, Європейський суд повідомив ІМП що заява була прийнята до розгляду.

У березні 2012 року Інститут Медіа Права розпочав 4 судові справи з метою отримання публічної інформації, у наданні якої було раніше відмовлено органами державної влади. Раніше ми направили ряд запитів у державні органи, у яких запросили надати копії сертифікатів про реєстрацію персональних інформаційних баз даних цих установ. Чотири урядові установи відмовились надати копії цих довідок. Зокрема, до них відносились Міністерство інфраструктури України, Міністерство оборони України, Міністерство охорони здоров'я України та Миколаївська обласна державна адміністрація. Суди, на підставі своїх рішень, зобов'язали дві з цих установ надати всі запитувані документи, а інші дві надали інформацію перед тим, як розпочався судовий процес.

На запрошення Омбудсмена України (Уповноваженого з прав людини), ІМП взяв участь у круглому столі на тему «Право на доступ до публічної інформації: сучасний стан і перспективи», що проводився у вересні 2012 року. Наші юристи розповіли про досвід ІМП у правовій допомозі в судових слуханнях справ про доступ до інформації.

Поєднуючи свої зусилля з експертами Ради Європи, ІМП взяв участь у грудневій робочій зустрічі з пані Марією Джорджес, експертом Ради Європи. Дискусія проводилась навколо питання балансу між доступом до публічної інформації і захистом персональних даних, їх правовими аспектами та практикою застосування.

Експерти ІМП також були запрошені, як доповідачі на трьох прес-конференціях щодо доступу до публічної інформації, організованих провідними українськими громадськими організаціями.

Існував великий попит на лекції та тренінги, які проводились юристами ІМП для державних службовців щодо доступу до інформації: вони були запрошені Центром підвищення професійної кваліфікації. Як наслідок, експерти провели освітні заходи для 9 груп державних службовців з різних державних установ.

3.3 Захист персональних даних

В сфері захисту персональних даних команда ІМП щільно співпрацювала з Радою Європи, в основному розробляючи експертні рекомендації для зацікавлених осіб.

В лютому 2012 року, Інститут Медіа Права організував [експертний семінар](#) на тему «Захист персональних даних і ЗМІ». Він зібрав 71 особу, в тому числі медіа юристів, журналістів, представників відповідних державних установ, і, серед інших, пані Л. Мудрак - заступник голови [Національної Ради України з питань телебачення і радіомовлення](#), пан О. Мервінський – голова Державної служби України з захисту персональних даних, представників Верховної Ради України, Національної Ради України з питань телебачення і радіомовлення, Київської міської державної адміністрації, а також деяких активістів. Учасники [розмірковували](#) щодо викликів, які постали разом із застосуванням норм Закону України «Про захист персональних даних»; посилались на міжнародні стандарти та кращих європейських практик, які стосуються ЗМІ в контексті захисту персональних даних, шляхом презентації зразків Швейцарії, Голландії та Польщі. Висновок полягав в тому, що журналістська діяльність не має регулюватись законом про захист персональних даних. Все ж експерти вважають, що для роботи журналіста мають існувати саморегульовані механізми для здійснення контролю за повагою особистого життя осіб.

Семінар ІМП на тему «Захист персональних даних і ЗМІ», грудень 2012 року

В квітні 2012 року, Інститут Медіа Права організував наступний [експертний семінар](#) на темі «Як працювати з персональними даними: рекомендації для ЗМІ». В цей раз разом зібралися більше 30 експертів, включаючи представників професійних асоціацій – Незалежна Асоціація Мовників, Індустрічний Телевізійний Комітет, Національна асоціація журналістів України, Київська незалежна медіа спілка і Українська асоціація видавників преси. [Після дискусії](#), експерти Ради Європи запропонували розробити коментарі до відповідного закону. Команда ІМП взяла на себе зобов'язання по розробці [рекомендацій](#) для ЗМІ, щоб мінімізувати потенційні ризики поки закон імплементувався.

З наближенням періоду виборів до парламенту, ІМП провів [експертну дискусію](#) «Рекомендації щодо висвітлення виборів ЗМІ та захисту приватності» в червні 2012 року. Завдяки [дискусії](#) та підтримки [рекомендацій Ради Європи](#), українські журналісти отримали альтернативні регуляторні інструменти в їх роботі щодо висвітлення виборів – чесним шляхом разом з належною повагою приватності. Запропоновані рекомендації можуть стати регуляторним документом як тільки будуть підписані галузевими організаціями: Асоціацією видавників преси, Індустрічним Телевізійним Комітетом, Незалежною Асоціацією Мовників та спілками, а також іншими. Учасники погодилися з такою думкою.

Наступний експертний семінар з цього питання, проведений в жовтні 2012 року, був спрямований на повторення та завершення Рекомендацій про захист приватності у висвітленні ЗМІ. Протягом цієї зустрічі експерти Ради Європи та українські медіа професіонали обговорили найбільш спірні питання та виробили компромісні рішення. Оскільки юристи ІПМ також підготували проект внесення змін до Розширеної угоди про висвітлення виборів ЗМІ, їх думка також була врахована. Ця Угода була запропонована для підписання медіа організаціям та спілкам, щоб забезпечити застосування цих Рекомендацій на практиці.

Наші експерти взяли участь ще в [одному зібранні](#) в середині жовтня 2012 року в офісі Ради Європи і фіналізували текст Рекомендацій.

3.4. Аудіо-візуальні медіа послуги та Інтернет-урядування

Маючи відношення до питань телебачення та радіомовлення, юристи ІМП були залучені в діяльність робочої групи, яка закінчувала доопрацювання нового закону про концепцію аудіовізуальних послуг (яка також відома як нова версія закону «Про телебачення і радіомовлення»).

Концепція нового закону, розроблена медіа експертами, ґрунтується на принципах технологічної рівності для не ефірних медіа, аукціонної ліцензійної системи, сильної та прозорої системи платежів та системи санкцій, прозорості медіа власності. Ці концептуальні засади впливають з міжнародних стандартів та практики. В кінці вересня 2012 року, Комітет Верховної Ради України з питань свободи слова прийняв

рішення, яке закріплює, що ця робоча група буде продовжувати свою діяльність як офіційна робоча група, призначена для розробки нового закону про мовлення.

Враховуючи швидкий розвиток Інтернету та нових медіа в країні, за підтримки IMS та Internews, ІМП провів круглий стіл в березні 2012 року для юристів та медіа експертів щодо правової відповідальності в Інтернеті. Презентації та дискусії охоплювали питання, пов'язані зі справами про відповідальність за он-лайн публікації, копірайт в Інтернеті, а також судову практику в цій сфері. Круглий стіл відвідало близько 56 зацікавлених осіб, а також він транслювався он-лайн.

Круглий стіл ІМП щодо правової відповідальності в Інтернеті, березень 2012 року

3.5. Цифрове телебачення

Процес оцифрування телебачення в Україні, як показує практика, характеризується перерозподілом ринку телебачення та тиском на незалежних гравців. Зокрема, протягом 2011-2012 років мультиплекси МХ-1, 2, 3 та 5 були перерозподілені і в Україні з'явилося 30 цифрових каналів (в Києві – 52). Проте, ТОВ «ЗЕОНБУД» запровадило платне ефірне телебачення, що вважається інструментом недобросовісної конкуренції, враховуючи, що забезпечення населення цифровими утримувачами (сет-топ боксами) та антенами залишається проблематичним.

Будучи секретарем Громадської Ради Національної Ради України з питань телебачення і радіомовлення, ІМП регулярно проводить моніторинг відповідне правове регулювання і готує свої висновки або рекомендації із зазначених питань. В квітні 2012 року, ІМП надав свої експертні коментарі щодо роботи Національної Ради над питаннями запровадження цифрового телебачення, зокрема щодо понять, які застосовуються у звіті, проте не передбачених у законодавстві; посилань на недоступні документи; використання амбітних заяв про план імплементації цифрового телебачення, а також нестачу інформації про деякі мультиплекси.

Двадцять першого липня ІМП провів круглий стіл на тему «Запровадження цифрового мовлення в Україні: виклики та перспективи». Особливості законодавства про цифрове телерадіомовлення в Україні, запровадження та правове регулювання цифрового мовлення були розглянуті на заході, підтриманому Internews Network.

Важливо відзначити те, що ми розробили та розповсюдили Звіт про «Цифрове мовлення в Україні 2005-2012». ІМП проаналізував статус цифрового мовлення в Україні та визначив неспроможність дій органів влади, недостатність якості змін до законодавства, постійну зміну стандартів як фактори ризику, які відносяться до нерегулярного доступу до цифрового мовлення, а, відтак, до інформування громадян.

3.6. Суспільне телебачення

Запровадження системи суспільного телебачення (СТБ) в Україні залишалась однією з топових тем минулого року.

З метою обговорення питання та можливих шляхів подальшого втілення реформи, юристи ІМП взяли участь в експертному семінарі «Майбутнє суспільного телебачення», організованого в квітні 2012 року Медіа проектом ЄС-РЕ в Україні.

Оскільки в жовтні 2012 року Кабінет Міністрів України затвердив проект закону «Про систему суспільного мовлення», він був зареєстрований в новообраному парламенті в грудні 2012 року під № [1076-1](#). На сьогоднішній день, у Верховній Раді України зареєстровано ще два альтернативних проекти закону про СТБ: один ініційований народним депутатом А. Шевченко та розроблений за участю ІМП, а інший – ініційований Кабінетом Міністрів України, № [1076](#). Основна різниця між цими двома проектами стосується різних підходів до створення наглядових рад в суспільних мовниках, відповідно, і до фінансового контролю та особливих пріоритетів в діяльності мовників. Враховуючи, що ІМП був залучений до підготовки першого проекту, наша команда надалі просувала його серед народних депутатів цього скликання до відповідно досягнення його прийняття.

З метою надати порівняльний аналіз цих двох проектів пан Ігор Розкладай, експерт ІМП, підготував доповідь, опубліковану на [MediaSapiens](#) – спеціалізованому веб-порталі для медіа експертів. Вона передувала його аналітичній статті «Поворотне коло суспільного телебачення», опублікованій Телекритикою, яка описує стан гри з СТБ шляхом порівняння.

3.7. Прозорість медіа власності

Прозорість медіа власності становить одну з постійних складнощів в сфері українських медіа.

Директор ІМП, Тарас Шевченко, та юрист ІМП, Ігор Розкладай, розробили проект закону щодо прозорості медіа власності. Цей проект запроваджує нове поняття «структура власності» та включає вимогу до всіх електронних медіа надати інформацію щодо їх власності. Проект закону ІМП про прозорість медіа власності був оцінений Артиком 19 як незалежним міжнародним експертом в цій галузі.

Завдяки довготривалому суспільному проекту ІМП та кампаній, спрямованих на відкритість медіа, органи державної влади зосередили свою увагу на цій темі та, як результат, в червні 2012 року Міністерство юстиції України запропонувало їх власну версію закону про прозорість медіа для суспільного обговорення. В свою чергу, ІМП подав свої коментарі та пропозиції до проекту Міністерства, які ґрунтувались на нормах проекту закону, розробленого ІМП.

Окрім цього, 2 дистанційних голосування були проведені в червні 2012 року Громадською Радою в Державному комітеті з питань телерадіобачення, присвячені прозорості медіа та правовому регулюванню діяльності громадських організацій. Варто зазначити, що пані Ольга Сушко, юрист ІМП, подала додаткові поправки до проекту закону про забезпечення прозорості медіа власності в Україні.

3.8. ЗМІ та вибори

Виборча кампанія, яка тривала протягом серпня-жовтня 2012 року, відзначилась рядом порушень або зловживань інформаційними правами, та обмеженнями прав журналістів.

Щоб підкреслити порушення законодавства про вибори та їх висвітлення у ЗМІ, Інститут Медіа Права та Інститут Масової Інформації – [провели прес-конференцію](#), підтриману Pact Inc. та IFES. Відтак, у жовтні 2012 року представники медіа та громадські активісти мали можливість дізнатись від пана [Тараса Шевченка](#) (директор ІМП) та пані Ольги Шалавської (менеджер з розвитку ІМІ) про найбільш розповсюджені порушення та шляхи їх уникнення, [на прикладі](#) ряду справ за участю друкованих ЗМІ.

ІМП проводить прес-конференцію з питань ЗМІ та виборів, жовтень 2012 року

Щоб підсумувати вивчені уроки та виробити необхідні поправки до чинних законів про вибори, ІМП організував [експертну дискусію](#) в грудні 2012 року, підтриману USAID та Internews. Медіа юристи, журналісти, представники органів державної влади зацікавились, а медіа асоціації взяли участь в цьому заході. Експерти підкреслили медіа активність протягом виборів відповідно до існуючого законодавства, практики його застосування та ключових обставин, які заважають ЗМІ виконувати свої функції. Пан Шевченко, директор ІМП, надав пропозиції, з точки зору діючого законодавства, для спільного обговорення. Вони відносилися до розмежування політичної реклами та передвиборчої агітації, покращення вимог, які висуваються до них, закріплення правил політичних дебатів, розкриття біографій кандидатів та багато інших питань, які становлять суспільний інтерес.

Життєво важливі аспекти ЗМІ та виборів були розкриті паном Шевченко, директором ІМП, в його статтях «Правове регулювання виборчої кампанії в ЗМІ: сучасний стан та перспективи вдосконалення» (опублікованої в наукових записках НаУКМА, № 129); «Європейські стандарти висвітлення медіа виборчих кампаній та доступу кандидатів до ЗМІ», опублікованої в виданні Верховної Ради України «Віче», № 20/2012; «Інформаційна підтримка виборів як законодавча інновація виборчого процесу», опублікованої у виданні «Вибори та демократія», № 2 (32). Остання присвячена аналізу законодавчих новел українському виборчому законодавстві – окремій главі Закону України «Про вибори народних депутатів України», зокрема щодо інформаційної підтримки виборів.

3.9. Правова підтримка громадського руху ЧЕСНО

Громадський рух ЧЕСНО за підтримки Інституту Медіа Права, став відчутним фактором в питанні обізнаності виборців щодо кандидатів в народні депутати, а також для формування суспільної думки на рівні, якому обрані народні депутати мають відповідати. Чесні принципи, які підтримувало ЧЕСНО, поділяла більшість обраних народних депутатів, окрім цього, вони стимулювали появу нових законодавчих ініціатив, що відображали ці принципи та кращу підзвітність деяких народних депутатів. Досягнення руху, у великій мірі стали можливими завдяки юридичній команді Руху, об'єднаній Інститутом Медіа Права.

З серпня 2012 року ІМП активно залучався в роботу ЧЕСНО як член партнерства «Новий Громадянин» та співзасновник цього Руху. Перш за все, команда ІМП забезпечувала юридичну відповідність усіх результатів, підготованих та розповсюджених ЧЕСНО: актуальних прес-релізів, тижневих аналізів порушень народних депутатів. Окрім цього, ми надавали юридичну допомогу аналітикам ЧЕСНО, PR менеджерам та регіональним координаторам, а також журналістам, які щоденно використовували інформацію ЧЕСНО. Більшість консультацій були дані за допомогою спеціально створеної гарячої лінії, яка одночасно працювала як звичайна телефонна лінія (044 383-20-44) та електронної пошти

(chesno@medialaw.kiev.ua). Все це дозволило учасникам Руху працювати відповідно до діючого законодавства і на скоординованій основі.

Експерти ІМП спільно з аналітичною командою "ЧЕСНО" були широко задіяні у розробці [Методології](#), згідно з якою Рух відстежував цілісність кандидатів у міські ради і публікував резюме в [CHESNOmeter](#); а також у підготовці інших керівних документів, таких наприклад як [Заява про Правові Підстави](#) та юридично обумовлених застережень у публікаціях "ЧЕСНО".

Фахівці ІМП перевірили більше 2300 анкет кандидатів з метою юридичної верифікації наданої інформації. У той самий час організація "ЧЕСНО" одержувала звернення кандидатів які мали скарги щодо опублікованої інформації у їхніх анкетах на сайті руху. Таким чином, наша команда обробила близько 120 звернень кандидатів, оцінюючі контр аргументацію та перевіряючи джерела інформації, і підготувала свої заключення на розгляд Координаційної ради "ЧЕСНО". Після рішення Ради прийняти або відхилити в повному чи частковому обсязі кожну скаргу, кандидатам були розроблені та відіслані обґрунтовані відповіді.

Враховуючи кількість кандидатів - потенційних позивачів, які пройшли перевірку Руху, а також високій інформаційний профіль організації, кількість судових справ проти "ЧЕСНО" виявилася досить скромною. У тих небагатьох випадках, які призвели до судових процесів, юристи ІМП надали всю необхідну підтримку. Завдяки такій підтримці ці судові процеси не мали істотного впливу на функціонування Руху, якій зміг продовжити свою діяльність неущкоджено.

У 2012 Інститут Медіа Права забезпечив правовий захист у трьох судових справах, висунутих проти регіональних активістів "ЧЕСНО". У першій справі, фахівці Інституту надали юридичну допомогу активісту, який був оштрафований на 51 грн. за поширення листівок Руху в Чернівцях, консультуючі його під час суду та надання апеляції. У другій справі за участю львівського осередку ЧЕСНО, Комітету виборців України і місцевого телеканалу "ЗІК", фахівці Інституту ІМП підготували позовну заяву (заяву про позицію захисту). У третій справі про дифамацію, яка була розпочата кандидатом паном Лукашуком з Хмельницька, ІМП допоміг з вибором адвоката, сприяючи тому у розробці і складанні документів та захисних доказів які були необхідних для судових слухань.

Координаційна рада Руху скликала на регулярній основі два рази на тиждень що дозволяло членам Руху, аналітикам та юристам мати право голосу і ефективно виробляти спільні рішення та позиції по всім актуальним на той час питанням. Завдяки тому що у ролі засновників ЧЕСНО виступило 12 організацій, участь у такій широкій коаліції допомогла ІМП розширити свої контакти з українськими неурядовими організаціями, органами ЗМІ, соціологічними центрами та окремими журналістами та активістами.

ІМП тісно співпрацював з такими неурядовими організаціями як Centre UA, Центром політичних досліджень та аналізу, Фондом Демократичних Ініціатив та Комітетом виборців України із представників яких була сформована Координаційна Рада ЧЕСНО. Крім того, ІМП організував біля Києва декілька стратегічних нарад експертів організації ЧЕСНО з метою збільшення їх об'єднаного потенціалу, розробки спільних алгоритмів співпраці та розподілу організаційних функцій.

Поряд з активною участю в засіданнях Ради, ІМП також зробив все необхідне для забезпечення належного інформування засобів масової інформації та громадян щодо правових аспектів діяльності Руху під час форумів, прес-конференцій, публічних виступів та інших подій проведених під егідою ЧЕСНО.

Зокрема, 7 серпня, пан Шевченко виступив з доповіддю на [прес-конференції](#), присвяченій важливим змінам в " CHESNOmeter " - бази даних оцінок кандидатів (або оціночній бази даних кандидатів). Наші юристи також брали участь у [публічній презентації](#) 28 серпня 2012, під час якої розповіли про нову Методологію ЧЕСНО.

Виступ Тараса Шевченка на Прес конференції ЧЕСНО, Серпень 2012

Наприкінці вересня ЧЕСНО презентувала [результати своєї роботи](#) з моніторингу кандидатів від політичних партій. Одночасно пан Шевченко (директор ІМП) виклав правові принципи діяльності Руху та його базові підходи до розгляду скарг поданих кандидатами - як це мало місце у жовтні 2012 під час [презентації Рухом результатів моніторингу](#), який пройшов у Полтаві. Пан Шевченко також виступив перед більш ніж 80 учасниками з усієї України під час Молодіжного Форуму Майбутнього 2012, який пройшов під егідою ЧЕСНО у жовтні [в Ялті](#) з метою роз'яснення положень Закону України «Про доступ до публічної інформації».

У період після останніх виборів, ІМП зосередився на розвитку нової Методології ЧЕСНО головною метою якої є аналіз новообраних депутатів і розробка правових підстав для роботи руху, а також продовжує підтримувати Судовий Фонд.

Якщо вести мови про кількісні результати, то рівень обізнаності громадян щодо цілісності кандидатів у депутати збільшилася і кількість недобросовісних депутатів у парламенті було зведено до мінімуму. З діяльністю Руху ознайомилися [більше 25 мільйонів українських виборців](#), які принаймні усвідомлювали його цілі та результати, завдяки чому рівень інформованості громадськості щодо кандидатів у депутати значно виріс в період виборів. Більш того, деякі політичні партії, що брали участь у виборах взяли на себе зобов'язання які відповідають критеріям ЧЕСНО (див. [приклад 1](#), [приклад 2](#), [приклад 3](#)). [Як показує статистика](#), 331 кандидат, які не пройшов перевірку від ЧЕСНО був обраний до Парламенту. Це означає, що одна третина нових парламентаріїв є особи, які не були серед порушників критеріїв Руху "ЧЕСНО" і тому можуть розглядатися як порядні політики. У порівнянні з тим, що менше 1% з депутатів попереднього скликання відповідали критеріям Руху, такий результат є ознакою позитивних змін у Верховній Раді України.

Що стосується якісного впливу, критерії ЧЕСНО знайшли своє відображення у деяких законодавчих ініціативах депутатів: про зменшення привілеїв депутатів Ради, ініціатив щодо [персонального голосування](#) і [незмінність їх політичної позиції](#). Крім того, Європейський Суд з Прав Людини у своєму недавньому [рішенні](#) щодо "Волков проти України" постановив, що голосування українськими депутатами коли вони [відсутні](#) на засіданнях у залі Верховної Ради, порушує Конвенцію 145. "Присутні депутати навмисно і незаконно голосують від імені своїх відсутніх колег, ... Суд вважає, що голосування у відсутності законодавців підриває принцип правової визначеності і є порушенням § 1 статті 6 Конвенції".

Нарешті, ЧЕСНО був згаданий в [доповіді Freedom House](#) 2012 як громадська кампанія яка має своєю метою справедливий процес виборів.

Юридична допомога, надання Інститутом Руху ЧЕСНО, отримала підтримку головним чином від Міжнародного фонду виборчих систем (IFES), також від PACT Inc та Internews Network.

3.10 . Участь у громадських експертних радах державних органів

З метою спільного формування нормативно-правової бази щодо засобів масового інформування, ІМП підтримувала стосунки з відповідними державними органами, приймаючи регулярну участь в роботі їх громадських експертних рад. За протязі 3-х років ІМП був членом Громадської ради при Національній Раді з питань телебачення і радіомовлення. Протягом 2 років представник ІМП також брав участь у Громадській раді Державного комітету з телебачення і радіомовлення.

Зокрема, в 2012 році пан Ігор Розкладай, юрист ІМП, брав участь у 6 засіданнях Громадської ради при Національній раді з питань телебачення і радіомовлення. Пані Ольга Сушко, адвокат ІМП, взяли участь у 7 засіданнях Громадської ради при державному комітеті телебачення та радіомовлення. Найбільш актуальними питаннями на цих зустрічах були правове регулювання дитячого мовлення, впровадження суспільного мовлення; реалізація закону про доступ до публічної інформації; реформування державних і муніципальних періодичних друкованих видань, заохочення прозорості ЗМІ та впровадження цифрового телебачення.

В лютому і квітні 2012 пан Ігор Розкладай, зацікавлений у дійсній реалізації закону "Про доступ до публічної інформації", взяли участь у зустрічах з паном Денисом Іванеско, який займає посаду керівника Головного управління із забезпечення доступу до контролю громадської інформації в Адміністрації Президента. Розглянувши вузькі місця практичної реалізації нового закону, обидві сторони вирішили надати рекомендації щодо його належного здійснення.

Починаючи з вересня 2012, наші юристи також приймали активну участь в Експертній Раді при офісі представника Омбудсмена (Уповноваженого Верховної Ради України по правам людини) з питань доступу до публічної інформації та захисту персональних даних. Це мале місце після призначення пані Валерії Лужковської на посаду Омбудсмена (Уповноваженої Верховної Ради України з питань захисту прав людини). З нагоди свого призначення пані Лужковська оголосила нові ініціативи які мають своєю метою досягнення нового рівня прозорості та відкритості в галузі доступу до публічної інформації. ІМП приймала участь у подальшій розробці деяких експертних висновків та підписала кілька звернень до парламентаріїв у цих питаннях.

По-перше, в жовтні 2012 року, вищезазначена Експертна Рада звернулася до парламентського комітету з питань свободи слова та інформації з [пропозиціями](#) щодо уточнень до законопроекту 10455, який вносить зміни до законів « Про інформацію» та «Про доступ до публічної інформації»

По-друге, у жовтні ІМП МСІ також підписав низку звернень Експертної ради до Президента України, закликаючи його накласти вето на Закон "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус". Згідно [висновкам Експертної Ради](#), цей закон суперечить Конституції України, її міжнародним обов'язкам та порушує права людини. [Інше звернення](#) від ІМП закликала накласти вето на зміни внесені до Закону України "Про захист персональних даних" за номером 10472-1 і уточнити його відповідно до пропозицій експертів Інституту, наданих раніше.

ІМП також взяв участь у розробці та підписанні публічної заяви Експертної Ради від 12 жовтня у якому він [звернувся до парламенту](#) про неприпустимість законів, які обмежують право на свободу вираження поглядів та впроваджують дискримінацію. Це відноситься до проекту закону № 8711 від 2 жовтня 2012 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів (щодо захисту прав дітей на безпечний інформаційний простір)" і криміналізації пропаганди гомосексуалізму.

На запрошення Омбудсмена (Уповноваженого з прав людини в Україні), пані Ольги Сушко і пан Ігор Розкладай, юристи Інституту, також взяли участь у [круглому столі](#) на тему "Взаємодія неурядових організацій з офісом Уповноваженого Верховної Ради України по правам людини у сфері Доступу до Публічної Інформації", який відбувся в листопаді 2012 року. Разом з іншими 20 НУО наші фахівці поділилися своїми думками щодо актуальних проблем які стоять перед ними при отриманні доступу до публічної інформації. Представники НУО, що займаються такими питаннями запропонували розпочати

спільну підготовку і моніторинг в галузі прав людини та законотворчої діяльності у співпраці з офісом Омбудсмена.

Експерти Інституту Медіа Права беруть участь у круглому столі в офісі Омбудсмена (Уповноваженого Верховної Ради України з питань захисту прав людини), листопад 2012

Тим часом, ІМП вступив до Громадської ради при "Державній Інспекції України з питань захисту прав споживачів" з метою відслідкування нормативних змін і впливу політики у сфері захисту прав споживачів щодо контролю над рекламою.

ІМП також брали участь у діяльності Робочої групи, створеної Парламентським Комітетом з питань свободи слова та інформації, яка відповідає за розробку нового закону про телебачення і радіомовлення.

3.11 . Юридична освіта журналістів та медіа - юристів

У 2012 Інститут Медіа Права провів ряд освітніх заходів, у тому числі вже ставши ми традиційними курсами дистанційного навчання.

У лютому 2012 року закінчився спеціальний курс, що почався у жовтні 2011 року, який мав сприяти реалізації Закону про доступ до публічної інформації. Більше 100 студентів навчалося через Інтернет і склали заключний іспит з правового регулювання та отримання публічної інформації від органів державної влади.

У квітні 2012 був розпочати загальний курс освіти у галузі Медіа Права ЗМІ. Цей курс об'єднав 86 журналістів, зацікавлених у розвитку та покращенні їхнього фаху (знання) щодо Медіа Права. Згідно з результатами фінального іспиту 67 учасників успішно завершили курс і отримали сертифікати ІМП у червні 2012 року.

Починаючи з жовтня 2012 року, ІМП знову розпочав викладати цій загальний курс. Під час другого курсу навчання 95 стажерів отримали 21 урок у галузі Медіа Права. Навчальна програма курсу, запропонована та розроблена фахівцями ІМП включала наступні тематики: законодавча база телебачення і радіомовлення в Україні, реклама, дифамація, державні органи влади у сфері інформаційної політики, права журналістів, захист журналістських джерел інформації, режими доступу до інформації і прецедентні справи Європейського Суду з прав людини. Завдяки новій Інтернет платформи для дистанційного навчання, яка була впроваджена раніше, курс виявився добре скоординованим, систематичним та водночас мав індивідуальний підхід завдяки можливості студентів отримати консультації від тренерів через Інтернет форум.

Крім того, ІМП очолювало студентську команду України під час конкурсу Навчального (Моот) Суду з питань Медіа Права який проводиться університеті Оксфорда. Це дуже респектабельний міжнародний конкурс проміж студентів-юристів, який має своєю метою впровадження найвищих стандартів Медіа Права і готує молодих юристів у галузі захисту свободи слова та інформації. Навчальний Суд відбувся в Оксфорді 21-24 березня 2012 р. Українська команда мала у своєму складі 2 студентів - учасників та одного тренера команди, директора ІМП, пана Тараса Шевченка.

З метою розвитку потенціалу юристів у сфері ЗМІ, ІМП провів свою VIII-у Міжнародну Літню Школу в галузі Медіа Права з 16 липня по 3 серпня, 2012. Цього року навчатися приїхали 22 учасники з шести країн, в тому числі з України, Російської Федерації, Таджикистану, Киргизстану, Вірменії та Молдови. Серед студентів Літньої Школи були практикуючі юристи, науковці, журналісти, активісти громадянського суспільства та студенти-юристи.

Протягом трьох тижнів інтенсивних класів, учасники Літньої школи вивчали правове регулювання телебачення та радіомовлення, проблеми захисту приватного життя та свободи вираження поглядів, питання доступу до інформації та прецедентне право щодо захисту честі та гідності людини, Інтернету і нормативної бази щодо нових медіа, регулювання діяльності ЗМІ під час виборчих кампаній, захист авторських прав і суспільної моралі, а також інші пов'язані питання. Серед викладачів Літньої Школи вже традиційно були як українські експерти так і фахівці з інших країн. З метою впровадження позакласної діяльності в рамках Літньої школи, ІМП зібрав круглий стіл на тему сучасних проблем які встають на шляху доступу до публічної інформації в пострадянських державах.

Ця літня школа була спільно профінансована Радою Європи та міжнародною неурядовою організацією [International Media Support](#) (IMS). Агенція Інтерньюз профінансувала навчання 7 студентів.

Студенти літньої школи на зустрічі з Омбудсменом (Уповноваженою Верховної Ради України з питань захисту прав людини), липень 2012

3.12. Правова допомога журналістам

Протягом 2012 ІМП надавала юридичну консультацію журналістам у судових справах. Так різноманітні консультації були надані більш ніж 70 журналістів. В цілому, їхні запити про допомогу концентрувалися навколо питань потенційних ризиків дифамації, доступу до публічної інформації, сумнісного використання захищених авторським правом матеріалів, а також публікації приватних фотографій, юридичної відповідальності інтернет-видань, можливості створення громадянської ради на телеканалі, юридичних формулювань інформаційних запитів і плати за доступ до великих обсягів документів і т.д.

Наприклад, пан Тарас Шевченко, директор Інституту Медіа Права, консультував журналіста "Телекритики" щодо права регіональних органів влади вимагати публікації спонсорованих матеріалів в районних газетах. (або від районних газет) По результатам цих консультацій, була опублікована [стаття](#) в "Телекритиці". Крім того, пан Ігор Розкладай, юрист ІМП, був радником журналіста "Deutsche Welle" щодо розвитку руху громадського нагляду за українською міліцією та права людей на відеозйомку

міліціонерів [під час виконання службових обов'язків]. Відповідна [стаття](#) була опублікована в "Телекритиці". Пан Розкладай також допоміг пані Наталі Лігачевій, яка займає посаду головного редактора "Телекритики", скласти заяву про непричетність веб-сайту до публікації приватних фотографій. Крім того, ІМП надав консультації пану Андрію Яніцькому, члену Незалежної профспілки ЗМІ, який надіслав запит про можливість і доцільність введення єдиної прес-карти.

З червня 2012 року Інститут також почав надавати юридичну підтримку активісту організації "Стоп Цензурі!" Артему Соколенко в його судовій справі про заборону мирного зібрання громадян.

Завдяки консультаціям фахівців ІМП журналісти мали можливість випускати у світ якісні матеріали та водночас уникнути можливих претензій щодо їх підготовки або позовів після публікації матеріалів.

3.13. Спеціалізовані публікації ІМП

У 2012 Інститут Медіа Права продовжував готувати і випускати в електронному вигляді бюлетень з актуальних питань медіа права та інші спеціалізовані довідники.

Зокрема, Інститут Медіа Права зробив внесок у складання [Науково-практичного Коментаря до Закону України «Про доступ до публічної інформації»](#). Видання було ініційовано Комітетом Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації і було презентоване під час спеціального публічного заходу у Верховній Раді в березні 2012 року. Цій Коментар забезпечує докладне пояснення кожної статті Закону України "Про доступ до публічної інформації" і рекомендується до використання в адміністративній та судовій практиці. Тарас Шевченко, директор Інституту, є один з 4 авторів Коментаря.

ІМП також склав книгу [«Свобода вираження поглядів : практика Європейського Суду Щодо України»](#). Дайджест має практичне значення і знагодиться суддям, адвокатам, посадовим особам, журналістам, керівникам громад та іншим активістам, які працюють у сфері захисту свободи слова і використовують у своїй діяльності практику Європейського суду.

Експерти ІМП Тарас Шевченко, Ігор Розкладай, Анна Балацька і Ольга Сушко почали працювати над випуском спеціалізованого довідника [«Абетка з доступу до публічної інформації»](#). Довідник викладає тлумачення щодо різноманітних положень закону про доступ до публічної інформації і показує найкращі способи їх застосування. Це спеціалізоване видання також описує різні ситуації і проблеми, які можливо вирішити за допомогою правильного використання різних положень Закону України про доступ до публічної інформації. Внесок ІМП до видання являв собою також інформаційні довідки-висновки щодо найважливіших судових справ та візуальні матеріали з графічним зображеннями структури органів державної влади в Україні, які стануть у нагоді журналістам і активістам у випадках коли треба визначитися щодо відповідних повноважень органів державної влади до яких треба звертатися з запитом про доступ до інформації.

Інститут також виступив співавтором видання ["Методичні рекомендації щодо практичного Впровадження Закону України « Про доступ до публічної ІНФОРМАЦІЇ »"](#). Книга містить практичні рекомендації щодо порядку виконання відповідного закону в органах державної влади та органах місцевого самоврядування. Це свого роду тлумачник який був створений для чиновників, відповідальних за доступ до публічної інформації.

Юристи ІМП стали співавторами довідника [«Інформація про місцеву владу»](#), опублікованого в 2012 році, шляхом складу статей з питань доступу до публічної інформації. Ця книга була розроблена групою адміністративних фахівців та експертів з медіа права і була опублікована Інститутом Політичної Освіти (ІПО). Ця книга допоможе громадянам і активістам краще зрозуміти роль і характер місцевого самоврядування. Довідник отримав широке розповсюдження серед громадських активістів та місцевих громад.

Крім того, Інститут Медіа Права продовжував підготовку і випуск електронних бюлетенів з актуальних питань медіа права, який містить дайджест новин у сфері ЗМІ законодавства та новини щодо законодавчих ініціатив у цій галузі. Бюлетень поширюється у професійній аудиторії в кількості більше ніж 480 абонентів (підписувачів).

3.14. Кампанія «Київ без тютюнового диму»

Інститут Медіа Права виступає за зменшення вживання тютюнових виробів і зміцнення здоров'я людей. З цією метою, ІМП реалізує проект «Київ без тютюнового диму», за підтримкою від міжнародного фонду "Діти без тютюну" (США) .

Раніше фахівці ІМП суспільної з експертами з Національної Коаліції «За вільну від тютюнового диму Україну!» розробили проекти законів про заборону куріння в кафе, барах і ресторанах і на заборону всіх видів реклами тютюну та стимулювання його продаж.[у місцях загального користування]

Наступним кроком було прийняття Радою законів про заборони куріння у місцях загального користування. З цією метою, заснований при сприянні ІМП суспільний проект «Київ без тютюнового диму» розпочав активну пропагандистську кампанію. Ця кампанія проводилася скоординовано з іншими НУО та національною коаліцією «За вільну від тютюнового диму Україну », також у ній приймали участь численні волонтери та громадські активісти. Зокрема, добровольці ІМП запровадили моніторинг нічних клубів Києву з метою перевірки ефективності впровадження законів, що вимагали від клубів та інших публічних закладів забезпечити для не палящих клієнтів не менше 50% абсолютно вільних від тютюнового диму приміщень. Результати моніторингу показали, що 100% клубів порушували цей закон. ІМП оприлюднив ці результати на прес-конференції, а потім надіслав відкритого листа від імені 10 найбільших українських НУО Голові Київської Міської Адміністрації Олександрову Попову в якому підкреслювалось загальне порушення чинного законодавства щодо боротьби з тютюном. У квітні і травні 2012 в саме той час коли закон розглядався у Верховній Раді, «Київ без тютюнового диму» взяв участь у кампанії по збору підписів на підтримку закону про заборону куріння в кафе, барах і ресторанах. Крім того, була проведена величезна робота з інформаційної підтримки та підвищення обізнаності громадськості про негативні суспільні наслідки паління тютюну.

Нарешті, два закона "для некурящих" були прийняті і набули чинності. Перший [Закон України від 22.09.2011 № 3778](#) «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо заборони реклами, спонсорства та стимулювання продажу тютюнових виробів», був підписаний Президентом України 13 березня 2012 року і надбав чинності 16 вересня того ж року. Ще один [Закон України № 4844](#), "Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення окремих положень про обмеження місць куріння тютюнових виробів" забороняє куріння у всіх закритих громадських місцях, включаючи медичні /освітні/урядові будівлі, бари, ресторани, культурні установи і засоби громадського транспорту. Цей Закон був прийнятий 24 травня 2012 року та набув чинності 16 грудня 2012 року.

Забезпечення 100% впровадження законів про обмеження та заборону куріння стало черговою метою для Кампанії «Київ без тютюнового диму". Для цього , в червні - липні 2012 були проведені переговори з главою Державної інспекції з питань захисту прав споживачів, яка є державною контрольною установою з цього питання. В серпні 2012 була досягнута угода та підписаний Меморандум про співпрацю.

ІМП став членом Громадської ради при Державній інспекції з питань захисту прав споживачів. З метою винаходження найефективніших засобів впровадження в життя нового антитютюнового законодавства ІМП та Держінспекція з питань захисту прав споживачів провели спільні навчальні семінари для своїх представників. Кампанія «Київ без тютюнового диму» за допомогою залучених волонтерів та активістів запровадила моніторинг ситуації з курінням у громадських місцях і рекламою тютюнових виробів з метою отримання даних про рівень реалізації закону і відправляє скарги на помічені правопорушення до Держінспекції.

Крім того, проект «Київ без тютюнового диму» проводить Кампанія щодо інформування громадськості про причини куріння, анти тютюнову освіту і створення антитютюнової спільноти. Зокрема в травні 2012 року проект організував команду для участі у щорічному Київському пробігу "Під каштанами". З метою планування спільних дій, ІМП також провів серію неформальних зустрічей координаторів та активістів кампанії під гаслом «вільно від тютюнового диму» [smoke-free drinks]

Більш того, з метою створення почуття спільноти під егідою ІМП були проведені дві школи антитютюнових активістів. Випускники таких шкіл стали антитютюновим активом для "некурящих" волонтерів. Серед інших подібних ініціатив, ІМП також запровадив краудсорсингові заходи у соціальних мережах, створив Google Map "Тут Не Курять!" на якій можливо знайти кафе, бари і ресторани в Україні вільні від тютюнового диму. Паралельно, наші активісти створили спеціальний додаток "для некурящих" для і iPad і iPhone, наша команда також взяла участь у створенні антитютюнових соціальних рекламних плакатів, публікаціях в ЗМІ та інших антитютюнових заходах.

Команда проекту «Київ без тютюнового диму» під час Київського Пробігу під каштанами, травень 2012